بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް

ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޝަރީޢަތް ނަންބަރު: 2017/HC-A/120
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:

* ނަން: ނަސީމާ ޢަލީ
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: ސީބްރީޒް/ ގދ.ތިނަދޫ
* އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A152734
* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: މ.އޮރެންޖްސަންރޭ/ ކ.މާލެ

- އިސްތިއުނާފުގެ ޖަވާބުދީ ފަރާތް:

* ނަން: މޫސާ ޙަމީދު
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: މ.އޮރެންޖްސަންރޭ/ ކ.މާލެ
* އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A070881
* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: މ.އޮރެންޖްސަންރޭ/ ކ.މާލެ

- ހުށަހެޅި ތާރީޚް: 19 ޖުމާދަލްއޫލާ 1438 / 16 ފެބްރުއަރީ 2017
* ނިމުނު ތާރީޚް: 29 ޛުލްޤަޢިދާ 1440 / 01 އޮގަސްޓު 2019

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޝަރީޢަތް ނަންބަރު: 1329/Cv-C/2016
- ނިޔާކުރި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ގޯތި ގެދޮރުން ބައިބަހައި ދޫކޮށް ނުދިނުން
- ހުށަހެޅި ތާރީޚް: 26.06.2016 * ނިމުނު ތާރީޚް: 24.11.2016
- މައްސަލަބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

އިސްފަނޑިޔާރު ޝުޖާޢު ޢުޘްމާން ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމް (ޚިލާފު) ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޢަލީ

ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:

މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1329/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ އެ ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވަނީ، ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުސޫލަކާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ނަސީމާ ޢަލީ (އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A152734) ގެ [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކޮށްދިނުމަށް އެދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް [illegible] [illegible] ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތަކީ [illegible] [illegible] (އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A070881) އެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

01- އިސްތިއުނާފު މިކުރެވޭ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1329/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ [illegible] ބެލިއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާއަކީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 02 (ދޭއް) [illegible] ޤަޟިއްޔާއެއް ކަމާއި،

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible]"، [illegible] ފާހަގަކުރެވުނު [illegible]

ވ.އޮދުޗަސަނާރުގެ އުޅުނު ގޭގައި ދަށުވުރު ދަރިޔާރުނާ ސީޑީޒް ނަސީމާ ވަޙީދާއި، ނަސީމާ އަލީގެ ވާރުތުން އެދުމުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަމަށް ފެށި 24 ނޮވެންބަރު 2016 އިން ފެށިގެން 02 (ދޭއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެވަރުން ނުވަތަ ދަރިޔާރުނާ ސީޑީޒް ނަސީމާ އަލީއާއި އަސްލުގައި ހާޒިރުކުރުމަށް." މިގޮތަށް ކުރެވިފައިވާ ޙުކުމާ ދ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރީޢަތުގެ ނިޔާވާ ގޮތުގެ ބަޔާން ބަލައިގަނެ އޮތެވެ.

-02 އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ގޮތުގެ މަތިން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1329/Cv-C/2016 ދަޢުވާއަކީ އެ ވާރުތުން މަރުޙޫމާ ނަސީމާ އަލީގެ ދަރިޔާރުނާ ގެނެސް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ދަޢުވާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އޮތީ 05 (ފަހެއް) ދުވަހު ނުކުތާ ހަމަހަމަގައި އެ ނުކުތާތަކާއި ގުޅުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސަރކިއުލަރގެ މަޖިލީހުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވެއެވެ.

- ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، އާއިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 437/AC/2003 ދަޢުވާގައި ކުރެވިފައިވާ ހުކުމުގައި މީރާތުން މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ގޮތް ބަލަން ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.
- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް ޖެންޑަރގެ ނަންބަރު (MISL)459-DP/INDIV/2015/47 ލިޔުމުގެ މަޢުލޫމާތު އެއްވެސް ޤާނޫނީ ހަރަކާތް ކަމެއް ނުވާތީ މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ގޮތް ބަލަން ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.
- ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ، މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 920/MC/2001 ދަޢުވާގައި ކުރައްވާފައިވާ ހުކުމުގައި ތަރިކައާބެހޭ ކަމުގައި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާގޮތް ބަލަން ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.
- ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ، އާއިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1138/AC/2002 ދަޢުވާގައި ކުރައްވާފައިވާ ހުކުމުގައި ސަލާމަތްކުރުމުގެ ނުކުތާއާ މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ގޮތް ބަލަން ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.
- ފަސްވަނަ ނުކުތާއަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/40 ދަޢުވާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ޝަރުޢީ ހަމަތަކަށް ބަލައިގަނެފައިނުވާކަން ނިޔާ މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ގޮތް ބަލަން ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

03- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މިޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1329/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓާއި، އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ގދ.ތިނަދޫ/ ސީބީޗް، ނަސީމާ އަލީގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، އެ ނުކުތާތަކާއި ގުޅިގެން ދެފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ލިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވިއްޖެއެވެ.

3.1- ފުރަތަމަ ކަމަކީ: ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1329/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާއަކީ، ގއ.އެލްޖޫސަންގެ، މޫސާ ރަޝީދުގެ ނިކާހުގައި ގއ.އެލްޖޫސަން ގޭގައި [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] މަތިން ގދ.ތިނަދޫ/ ސީބީޗް، ނަސީމާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގއ.އެލްޖޫސަންގެ، މޫސާ ރަޝީދުގެ 02 (ދޭއް) ދަރިން [illegible] ނަސީމާ އަލީއާއި، ނަސީމާ އަލީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި ގއ.އެލްޖޫސަންގެ، މޫސާ ރަޝީދުގެ ފަރާތުން ގދ.ތިނަދޫ/ ސީބީޗް، ނަސީމާ އަލީގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރުމުން [illegible] ޤަޟިއްޔާއެއްކަމާއި،

ގއ.އެލްޖޫސަންގެ [illegible] ގޮތުގައި މޫސާ ރަޝީދުގެ ނިކާހުގައި ގދ.ތިނަދޫ/ ސީބީޗް ނަސީމާ އަދި [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ނަސީމާ އަލީގެ [illegible] [illegible] [illegible]، ގއ.އެލްޖޫސަންގެ [illegible] ގޮތުގައި [illegible] ގދ.ތިނަދޫ/ ސީބީޗް ނަސީމާ އަލީއާއި، ނަސީމާ އަލީގެ [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 24 ނޮވެމްބަރު 2016 އިން ފެށިގެން 02 (ދޭއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ [illegible] [illegible] ގދ.ތިނަދޫ/ ސީބީޗް ނަސީމާ އަލީއަށް އަންގައި [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1329/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

3.2- ދެވަނަ ކަމަކީ: ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1329/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގެ ސިޓީއަށް ބަލާއިރު، ގއ.އެލްޖޫސަންގެ/ [illegible]، މޫސާ ރަޝީދު [illegible] ގދ.ތިނަދޫ/ ސީބީޗް، ނަސީމާ އަލީއާއި ނަސީމާ އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ނަސީމާ އަލީއާއި މޫސާ ޝަރީފްއަލީ [illegible] [illegible]، ދެ މީހުން ކައިވެނިކޮށްގެން އުޅުނުއިރު ވިހާފައިވަނީ 2 (ދޭއް) ދަރިންކަމާއި، އެއީ މ. [illegible] / [illegible] [illegible] މޫސާ އާއި، މ. [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible]، އެ ދެ ދަރިންގެ އުމުރުން މިހާރު 18 (އަށާރަ) އަހަރު ފުރިފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

-3.3 [illegible] ކޭސް: ޢާއިލާއާބެހޭ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 437/AC/2003 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] ބަލާއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާގައި މޫސާ ހަމީދުއާއި ނަސީމާ އަލީއާ ދެ މީހުން ކައިވެނިކޮށްގެން އުޅުނުއިރު ވިހާފައިވާ ދެ ދަރިންގެ އުމުރުން 18 އަހަރު ފުރުމުގެ ކުރިން ވަރިވެފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެއްކަމާއި، އެ ޤަޟިއްޔާގައި މޫސާ ހަމީދުއާއި ނަސީމާ އަލީއާ ދެ މީހުން ކައިވެނިކޮށްގެން ވިހާފައިވާ ދަރިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޢާއިލާއާބެހޭ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 437/AC/2003 ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] [illegible] [illegible] ހުކުމް ނެރެފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި،

މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 920/MC/2001 ޤަޟިއްޔާއާއި ޢާއިލާއާބެހޭ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1138/AC/2002 ޤަޟިއްޔާއަކީވެސް މޫސާ ހަމީދުއާއި ނަސީމާ އަލީއާ ދެ މީހުން ކައިވެނިކޮށްގެން އުޅުނުއިރު ވިހާފައިވާ ދަރިންނަށް އަށާރަ އަހަރުވުމުގެ ކުރީގެ ޤަޟިއްޔާއެއްކަމަށް އެނގެންވާކަމާއި، އެ ޤަޟިއްޔާތަކުގައި މޫސާ ހަމީދުއަށް [illegible] އެ ކުދިން [illegible] ނަސީމާ އަލީއަށް އެ ކުދިން [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ ޤަޟިއްޔާތަކުން [illegible] އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

-3.4 [illegible] ކޭސް: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/40 ޤަޟިއްޔާއަށް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1033/Cv-C/2011 ޤަޟިއްޔާގެ ބަދަލުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/HC-A/296 ޤަޟިއްޔާގެ ބަދަލު [illegible] [illegible] ޤަޟިއްޔާއެއްކަމާއި،

އެ ޤަޟިއްޔާ އެގޮތަށް ނިންމާފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޢާއިލީ ޤާނޫނު) އަށް ގެނެވުނު 02 ވަނަ އިޞްލާޙުގެ ދަށުން އެ ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި "ޤާޟީ ވަލީކަން އެއްވެސް އާއި އެމީހަކު ސަރުކާރުގެ ބައިވެރިވުމެއް ބަޔާންކޮށްދޭ ވިސްނުމާއި ދިރިއުޅުން އެއްވެސްގޮތަކަށް ހަމަޖެހިފައިވާން" ބައްލަވާފައިވާ ސަރުކާރީ އެއްގޮތަށް މާނަ ބަލާލި ސަރުކާރީ ގޮތުން ބަޔާނާ ދަ ދަރިން ދިރިއުޅުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުމުގެ ސަބަބުތަކާއި އެކަށީގެން ޤާނޫނީގޮތުން އެކަމަށް ނިސްބަތް ޢަމަލެއް ދިރިއުޅުމުގެ ހައްޤު ދިނުމަށް އެއްވެސް އުސޫލެއް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/40 ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެން ނެތްކަމެވެ.

-3.5 ފަސްވަނަ ކަމަކީ: މިނިސްޓްރީ އޮފް ލޯ އެންޑް ޖެންޑަރގެ ނަންބަރު (MISL)459-DP/INDIV/2015/47 ލިޔުމުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، މިއީ އުމްރާނާ ސަރުކާރުގެ، އަންހެނުން ނާއިފް އަދި ނަސީމާއާ ސާބިތުވާ ޤާޟީކޯޓުން އެއްބަސްވުން ބަލައިގަތުމުން ގެންދާ ނުކުތާތަކާއި ދިރާސާކޮށް ހުށަހެޅުނު ވުޒާރާގެ ހިތްވަރުދިނުމާއި ޤާނޫނީ ކަންކަން އެނގޭކަމާއި، އެހެން ވުޒާރާތަކުން އުމުރުން 18 އަހަރު ފުރިފައިނުވާކުދިން ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތިލާއިރު ހަމަހަމަކަމާ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާއި ވިޔަފާރިކުރުމާއި މާލީކަންކަމުގެ އިތުރުން އަދި ވުޒާރާތައް ވިސްނޭގޮތަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ކަންކަން ހަމަޖެއްސުމާއި ދިރިއުޅުމުގެ ސުލްޙަ ދިރިއުޅުމުގެ ކަންކަން ހަމަޖެއްސުން އެކަށީގެންވާ ފަރާތްތަކާއި،

މީސް ބަލިމަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސަރކިއުލަރގެ މަޖިލިސްގައި ހަމަޖެހިފައިވާ ވެރިކަމަކަށް، މީސް ބަލިމަގެ އަމާޒުތައް އަންހެނުން ނާއިބު ބަލާގައި ނުނިންމާލުމާއި، އަދި އަންހެނުން ނާއިބާ ގެއްލުން ދެއްވަން ނުކުތާތަކާއި އެއްގޮތުން، އެހެން ހަމަހަމަގައި އަންހެނުން ނާއިބު ބަލަހައްޓާކަމުގެ ކަމާއި އަންހެނުން ނާއިބު ދިރިއުޅުމުގެ ޢާއިލީ ކަންކަމުގެ ދިރިއުޅުމުގެ ކަންކަން ފަހަރުމަތީގައި ކުރެވޭ ދެވަނަ ފަރާތް ކަމުގެ ކަންކަން އާއިލާ ތަރުބިއްޔަތު ކުރުމުގެ ހައްޤުތަކަށް ބަލާއިރު، އަންހެނުން ނާއިބު ބަލަހައްޓާ އެކަން ވުޒާރާ އަންހެނުން ނާއިބުގެ ކަންކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސަރކިއުލަރގެ މަޖިލިސްގައި ބަލަހައްޓާ ކަމުގެ ފާހަގަކުރެވޭކަމެއް، މި ނޫ ކުރީގެ ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުން ނިންމާފައިވާ ބަލަހައްޓާ ކަމުގެ އެނގޭކަމެވެ.

ވީމާ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1329/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފުގައި ނަސީމާ އަލީގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު، އެ މައްސަލައިގައި ސިވިލް ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ ޙުކުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

- **ޙުކުމް:**

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1329/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި، [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1329/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible]